

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

LAPVEZÉR:
MATOLAI ETELE.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
Dr. BUZA BARNA.

Előfizetési ár:
Égész évre 10 korona, félévre 5 korona. Negyed
évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk

Példaadás.

Irta: Buza Barna.

Idestova egy esztendő már a Khuen-kormány s még csak egy hétig tudta dolgoztatni a képviselőházat. Ebben is nem a maga alkotásából, hanem elődeinek hagyatékából. A polgári perrendtartás nem is apai, hanem nagypapai hagyaték.

Saját erejéből, saját munkájából semmit se produkált még a nemzeti munka híres korszaka. Összes tevékenysége az előbbi kormányok munkájának megemésztéséből s az előző korszak ócsárlásából állott. Különösen az utóbbiban csodás rekordokat érnek el. Ők maguk semmi jót nem csinálnak, de napról-napra kimutatják, hogy mennyi rosszat csinált a koalíció. Ez a főfoglalkozásuk. Furcsa, mikor az utód kizárólag abból él, hogy az elődjét szidja.

Hát igaz nem volt fenékgigtejfő az a koalíció! De a függetlenségi pártot szidni s azt vádolni e miatt, a legnagyobb méltatlanság, amit rosszhiszemű emberek a bírálat terén elkövethetnek.

Szerencsétlen viszonyok közt, nehéz helyzetben soha még párt annyi önzetlenséget nem tanusított, mint a múlt évben a függetlenségi párt. El fogja ezt ismerni az egész nemzet, ha a munkapárt győzelem nyomán támadt cinizmus eloszlik majd a lelkekről.

A pozitív tényeket lehet félremagyarázni, kigunyolni, de letagadni nem lehet. Az pedig letagadhatatlan tény, hogy a függetlenségi párt önként dobta el magától a hatalmat, amelyet a nemzet jogairól való lemondás árán biztozan megtarthatott volna.

Féltek is ettől akkoriban erősen azok, akik már csak a függetlenségi párt elvűségébe vetették minden reményüket, mert tudták: hogy csak akkor hozza őket vissza Bécs a hatalomra, ha látja, hogy a függetlenségi párt nem hajlandó a kivánságait teljesíteni.

Ha a függetlenségi párt ugy behódol és ugy megad mindent Bécsnek, mint ahogy ők most behódoltak, időtlen időkig a hatal-

mon maradhatott volna, a néhai szabadelvű párt pedig soha ebben a földi életben nem élvezhette volna a feltámadás piszkos, de jóleső gyönyöreit.

Ezért volt az ő környékükön olyan nagy jajveszékélés, mikor korm nyra jutott a függetlenségi párt Rémülten jósolgatták, hogy most következik Tisza Kálmán elvtagadásának második kiadása. S valóban, ha csak a hatalom lett volna a függetlenségi párt célja, Tisza Kálmán eljárása esabító példa gyanánt állhatott volna előtte. Nem kell egyéb, csak lemondani a programról s a párt évtizedes uralma biztosítva van.

Nem csuda, hogy a szabadelvű pártiak meg voltak rémulve. Hiszen ők el se tudták képzelní, hogy lehessen olyan párt, amely a programját nem adja oda a hatalomért. Az ő egész multjuk, egész létezésük semmi egyéb nem volt, mint hogy mindig lemondtak mindenről a hatalom kedvéért. Hogy egy párt a programjárt, törekvéseiert képes lehessen a kezében tartott hatalmat eldobni, ennek meg az el gondolására, a felfogására sem volt az ő lelkük berendezve. Az ő erkölcsi szemük színvak volt az ilyen lehetőségek iránt.

Es ez a csuda mégis megtörtént. Fel lesz jegyezve a történelemben, hogy a 67-es rendszertől fakadt általános erkölcsi zűllés korszakában volt egy párt Magyarországon, amely eldobta magától a kormányhatalmat, hogy hű maradjon vállalt programjához.

Hogyan értené ezt meg a munkapártú vedlett szabadelvű párt? Hogyan látnák be ennek a ténynek a magas erkölcsi értékét? Ők, akik egyetleneg követelést tartottak fenn a választáskor: a készízetés követelését, — akik ehhez a követeléshez az erkölcsi és politikai tisztesség minden követelésének odakötötték magukat s most ugy tépik le magukról ezeket a kötelekeket, mint holmi rongyos pókháló s olyan könynyedén mondanak le a készízetésről, mint egy szál cigarettáról!

Természetes, hogy ez a társaság csak gunyakacajjal tud szólni arról az áldozatról, amit a függetlenségi párt az ő elveiért hozott. A guny és rágalom szeny-

nyét szórják az elvűségnek erre a példájára. S ezekkel az eszközökkel sikerült nekik a nemzet tisztánlátását megzavarni. De ezzel a tény meg nem semmisíthetik. Az elvekhez s a nemzet jagaihoz való áldozatkész ragaszkodásnak ez a ténye élni fog a jövőben s egyik nagy erkölcsi értéke lesz a nemzetnek mindig.

Igaz a pár százezer választó elkábult s azokhoz állt, akik a lemondást hirdették s többre becsülték a hatalom egyéni hasznát a nemzet jogainál. De ez semmit se von le a függetlenségi párt magatartásának erkölcsi értékéből. Rákóczi Ferencet se értéte meg az elgyengült, kimerült nemzet. (Tisza István még ma sem érti.) Hiszen a magyar országgyűlés jelentette ki őt árulónak, haszonlesőnek, az ország bekéjét egyéni önzésből telforgatónak s a magyar országgyűlés ítélte számkivetésre és birtokvesztésre. S Rákóczi nagyszerű lemondása, magasztos önfeláldozása mégis megmérhetetlen értékű erkölcsi kincse ma a nemzetnek. Ebből táplálkozott azóta ennek a nemzetnek minden felzavulása, minden nemesebb törekvése. Ennek az emléke adta a magyar emberekbe azt a lelkesedést, amely sok nagy zivarban megmentője és fenntartója volt a mi szerencsétlen országunknak. Talán rég beolvastották volna már az osztrák birodalomba, ha Rákóczi Ferenc akkor fel nem áldozza roppant vagyonát, egész életét egy eszméért, egy balvégzetű, de szent törekvésért!

Nem akarom én a függetlenségi párt magatartását Rákóczi felségsége önteláldozásával összemérni. De teljes cinizmus nélkül nem lehet annak se letagadni az erkölcsi értékét, ha egy politikai párt el tudja dobni a kezében tartott hatalmat, le tud mondani annak rengeteg előnyéről csak azért, mert ragaszkodik a programjához s nem hajlandó azt teláldozni.

Ezt a munkapárton kinevetik. Csufot üznek a függetlenségi párt önzetlenségéből azok, akiket ez az önzetlenség segített oda, hogy a nemzet jogainak s érdekeinek feláldozása árán a hatalom hoz jussanak. De nem tart sokáig. Ennek a sivár, cinikus han-

gulatnak a lelkeket mérgező köde el fog oszolni. Jön még korszak, amely melegedni fog a függetlenségi párt példáján, amely erőtszi magába az ebből kiragyogó erkölcsi erőből s a függetlenségi pártnak a hatalomról való lemondása akkor fog majd bőséges kamatokat hozni a nemzet számára.

A függetlenségi párt a gazdasági önállóságához való ragaszkodás által elvesztette a hatalmat, de megmentette a nemzet számára a függetlenségi törekvést, az elvek igazságában, erejében való hitet.

Minél mélyebb a mostani sülyedés, hiszem, hogy annál közelebb van a nemzet erkölcsi újjaszületése. Egy pillanat kell csak ahhoz. Egy pillanata az öntudatra ébredésnek, a tisztánlátásnak, hogy meglássa a nemzet, milyen gyilkos örvény szélére jutott.

Az állami tanítók

mozgalmáról.

Még mindig nem simultak el a hullámai annak a magyaránu mozgalomnak, melyet a tanítók rossz anyagi ellátása idézett fel. November 18-án Budapesten az újváros háza díszterében tartották meg az állami tanítók országos gyűlésüket, melyen kétezerenél többen voltak jelen, hogy panaszkodjanak, kérelmüket a legilletékesebb fórum, a vallás- és közokt. miniszter elé vigyék. Kivánságuk jogosultságát a miniszter is elismerte s a törvény szelleméből folyónak mondotta. Az állami tanítók mozgalma tehát a törvény korlátain belül, sőt annak szelleméből folyik s mégis visszaütésben volt részük.

Amikor a tanügyi munkásai kérik miundnapi kenyerüket, oh akkor olyan szegény az a magyar haza, pénzügyi viszonyai oly ziláltak, hogy erre a célra egyetlen fillérrel sem áldozhat többet. De amikor a nemzeti ideáloktól távol álló közöshadsereg évről-évre újabb milliókat kér, oh akkor a magyar haza nagy hatalom és boldog, hogy millióit pénzügyi helyzetének megzavarása nélkül adhatja oda.

Távolról sem akarom ezzel a hadsereget lokicsínyleni, csupán azt akarom feltüntetni, hogy nem mérnek egyenlő mértékkel. A tanügyi munkásai a szellemi hadsereget képezik. Ez a szellemi hadsereg örökösen küzd a tudatlansággal, még fegyverszünetet sem köthet s ennek a hadseregnek élelmezésére soha sincs pénz az állam kasszájában. Pedig ha ennek a hadseregnek meg-

Szülők figyelmébe.

Jutányos áron árusítok fiú-gyermek ruhát már 4 kor.-tól kezdve. Hygenikus fogvájótartó.

Több cikket gyári áron alól árusítok

Lapunk mai száma 4 oldal.

Almási Menyhért.

gyengül az ereje s felülkerekedik a tudatlanság, a középkori sötétség a maga borzalmaival, vajjon képes lesz-e az a másik, az az agyon dédelgetett hadsereg védelmet nyújtani?

Nincsen ebben az országban egyetlen hivatalnok osztály sem, melynek annyi keserű tapasztalata, családása és mellőzésben oly bőséges része volna, mint a tanügyi terén munkálkodóknak. A néptanító szerepsége szinte közmondásává vált. S ha most, mindennek dacára az állami tanítók nagyarányú gyűlésben hallatják szavukat és kényeret kérnek, biztos jele annak, hogy elérkezett a 12-ik óra. A mely hadsereg élelmézéséről kellőképpen nem gondoskodnak, azzal a hadsereggel nem lehet csatát nyerni.

A magyar társadalom nem lehet közönyös az állami tanítók, valamint a többi tanügyi munkás mozgalma iránt. Saját jól felgött érdeke kívánja, hogy a szellemi hadsereg az egész vonalon jól felfegyverkezve és erőteljű duzzadva készen álljon a döntő csatára, melyet a tudatlansággal s a reakcióval talán már a közel jövőben megküzdenie kell.

A felekezeti tanítók pedig ne csi-

nálnak testvérharcot. Ne üljenek fel annak a rosszmaju híresztelésnek, hogy az állami tanítók mozgalma az Apponyi-féle népoktatási törvények ellen irányul. Ellenkezőleg az Apponyi által alkotott 1907 évi XXVI. t. c. 1 §-ának szelleméből folvik és ez ad alapot kérelmeknek. A törvény becsületes végrehajtását kívánják. Ha állami tisztviselő az állami tanító, akkor osszák be fizetési osztályokba s részesítsék az állami tisztviselőkkel egyenlő elbánásban. Em lékezzenek vissza Apponyi gróf szavaira amidőn azt mondotta, hogy ezt a fizetésrendezést nem tartja véglegesnek, hogy most nem képes többet adni, s a non zet ad is marad. Azt pedig önk is elismerik, hogy az adóságnak nem csak kérése, de követelése is jogos.

Az állami és felekezeti tanítók jobbertvérek. Az állami tanítók jobb javadalmazása maga után vonza a felekezetiék jobb ellátását. Ha nem csatlakozhatnak az államiak mozgalmához, mert a tekintély sulya alatt roskadoznak, legalább imád kozsának az államiak győzelméért, mert imádszoznok még cenzura nélkül szabad.

Horváthy Gyula.

Es amikor e sorokat papírra vetjük, egyben a vármegye árde mes alispánjához is volna egykét kérés szavunk. Ösmerjük az ő becsületes igazságérzetét, törvénytiszteletét és ösmerjük azt a határtalan szeretetet, mellyel Ujhely érdekeit szívén viseli. Ebben a szeretetben, törvénytiszteletben és igazságérzetben bízunk mi az eljövendő nehéz napokban. Tőle várjuk, hogy a képviselőtestületben oly nagyon kiélesedett ellentéteket áthidalja és a képviselőtestület tagjait egy közös, de mindenesetre érdemes személy jelölésére bírja. Am ha ezek — mert hisz emberfeletti munkát igényelnek — nem sikerülnek neki, ő tőle várjuk, hogy lehetlenné teszi oly egyén megválasztását, akit csak személyi, vagy családi érdekek tólnak előtérbe, vagy aki előreláthatólag csak szegyet gyalázatot hozhat erre, a már ugys elégge megviselt polgármesteri székre.

*

A polgármester lemondásáról és a lemondás folytán bekövetkezett eseményekről a következőkben számolunk be részletesen.

A lemondás.

A kassai ügyvédi kamara — mint azt annak idején közöltük — fegyelmi eljárás indított dr. Reichard Salamon polgármester ellen, mert a polgármesteri állás mellett ügyvédi praxist is folytat. Az ügyvédi kamara fegyelmi választmánya ki is mondotta az összeférhetlenséget és felkérte dr. Reichard Salamont, hogy azt legrövidebb idő alatt szüntesse meg. Reichard a kamara ezen határozata ellen a m. kir. Curia ügyvédi fegyelmi tanácsához felebbezett azonban felebbezése nem járt eredménnyel.

A Curia határozata folytán dr. Reichard Salamon bejelentette az alispánnak, hogy előbb beadott lemondásához feltétlenül ragaszkodik és kéri azonnali felmentését. Bejelentette egyben, hogy már november 28-ától hivatalba nem jár és a polgármesteri teendőket egészségügyi okokból ideiglenesen sem hajlando vállalni, miért is kéri, hogy a községi törvény 84 § a alapján, a választás kiírása, vagy helyettesítés iránt intézkedjék az alispán.

Budapesten.

Es dr. Reichard Salamon ezt a bejelentést — ugylátszik — most már komolyan veszi. Kitétszik ez a másik bejelentéséből, mellyel az ügyvédi kamarának hozza tudomásra, hogy polgármesteri működését abban hagyta és kitétszik budapesti tudósából is. Dr. Reichard Salamon ugyanis Budapestre utazott, hogy a miniszteriumban kisérgeesse annak a felebbezésnek az elintézését, melyet lemondása elfogadása ellen adtak be.

Alispáni intézkedés.

Dókus Gyula alispán, mihelyt megkapta Reichard lemondó kérvényét, azonnal intézkedett. Tegnapi délután érkezett a városhoz az alispáni intézkedés, melyben értesíti az alispán a várost a polgármester lemondásáról, megbizva az ideiglenes helyettesítéssel Farkas Andor h. polgármester és intézkedik, hogy a végleges helyettesítés tárgyában a képviselőtestületet sürgösen hívják egybe. A lemondás elfogadása felett nem határozott az alispán, miután az — átirata szerint — végérvényesen elfogadva nincs és a helyettesítés iránt is — ugymond — azért intézkedik, mert méltányolja a polgármesternek egészségügyi okokból felhozott érveit, melyek lehetlenné teszik neki, hogy a polgármesteri teendőket továbbra ellássa.

Összehívták a képviselőtestületet.

Farkas Andor h. polgármester az alispán határozata értelmében rögtön intézkedett, hogy a képviselőtestület a helyettesítés ügyében határozasson. Még tegnap délelőtt szétküldötte a meghívókat, melyben a képviselőtestület tagjait ma d. u. 3 órára rendkívüli közgyűlésre hívta össze. A közgyűlésnek egyedüli tárgya a polgármesteri állásnak helyettesítés utján való betöltése lesz.

A mai közgyűlés.

A d. u. 3 órakor Dókus Gyula alispán elnöklete alatt megtartott közgyűlésen a képviselőtestület dr. Reichard Salamon lemondott polgármester akadályoztatásáig a helyettesítéssel Farkas Andor árvaszéki ülnököt bizta meg.

Fejes István ünneplése.

Küldöttségjárás az új püspöknél.

A köztisztület, a szeretet ritkán tapasztalt mértékben nyilvánul meg napról-napra Fejes Istvánnal, a tiszán-inneni ref. egyházkerület ujonnan megválasztott püspökével szemben. Egymást követik a küldöttségek hogy kifejezzék azt a határtalan örömet, mellyel a város és vármegye közönsége a választást fogadta. De nemcsak a szűkebb pátriája ünnepli Fejes Istvánt, ha em tömegesen érkeznek az üdvözölő küldöttségek messze vidékekről is, tanúbizonyságot szolgáltatva amellet, hogy Fejes István eddigi munkássága mily sokat jelentő egyházi és kulturális szempontból.

Mintegy félszázados munkásság elösmerése ez a hatalmas mérvű ünneplés, melyben most Fejes Istvánt részesítik az ő nagy szellemének, fényes tudásának, fáradhatatlan tevékenységének az egyházkerület által való elösmerése alkalmából a különböző testületek. Legutóbb bezámolunk arról a fényes ünneplésről, amelyet a magyar nyelvet és népnevelést Zemplénvári egyében terjesztő egyesület rendezett egy rendkívüli közgyűlés keretében nagy-nagy elnöke tisztelgetésére s ime most újabb két testület tisztelgetéséről adhatunk számot. Vasárnap délelőtt ugyanis a sátoraljaujhelyi függetlenségi kör és a városi tanintézetek vezetői járultak üdvözléseikkel az új püspök elé, hogy kivégek részüket abból az örömből, amely mindyájunkat eltölt Fejes István megválasztásán.

Az üdvözlésekről a következőkben számolunk be részletesen:

A függetlenségi kör.

A sátoraljaujhelyi függetlenségi kör küldöttsége vasárnap délelőtt fél 12 órakor tisztelgett Fejes István ref. püspöknél. A küldöttséget — melyben mintegy 60-an vettek részt — Kincsesy Péter köri elnök vezette. A püspök dolgzsozobájában fogadta a küldöttséget. Kincsesy Péter üdvözlő beszédében kifejtette, hogy ez a küldöttség nem politikai jellegű és korántsem azért tisztelget a párt további támogatására kéréje, hanem csupán örömlüknek jöttek kifejezni adni a felett, hogy egy hazafias gondolkozású egyházi férfit, — aki mindig előjár a hazaszeretben nemcsak hívei, de az egész város közönsége előtt — ért a tiszán-inneni egyházkerület bizalma a püspökválasztásnál.

Fejes István meghatóttan köszönte meg a tisztelgetést. Tulja — ug-

Polgármester-válság.

Reichard Salamon végleg lemondott.

Most már talán lesz rend a városházán.

Amire oly régen vártunk, végre bekövetkezett. Dr. Reichard Salamon polgármester megszüntette azt az országos hírre vergődött skandalumot, hogy egy rendszeres gyakorlatot folytató ügyvéd, egyben betöltse a város polgármesteri állását is, f. hó 3-án véglegesen lemondott polgármesteri állásáról.

Reichardot erre a lépésre a Curia fegyelmi tanácsának e napokban hozott határozata készítette, melyben — helybenhagyva a kassai ügyvédi kamara határozatát — megállapította az összeférhetlenséget és felhívta dr. Reichard Salamont annak mielőbbi megszüntetésére.

A polgármester válság tehát, amely most befejezéséhez közeledik a végső eredményében igazolta a mi álláspontunkat. A Curia határozatával igazolást nyert, hogy nem lehet egy város polgármesterének más foglalkozást is üzni, hanem minden erejét, tudását egyedül a városi érdekeknek kell szentelni. Es mi mindezek dacára nem kívánjuk most a multakat feszegetni. Feledni akarjuk mindazt a keserűséget, amely a hosszú polgármester-válság alatt egybegyűlemlt lelkünkben, feledni akarjuk mindazt az erőszakot, mindazt a törvénytelenéget, amelyet ez ügyben a hatalmi körök elkövettek, feledni akarjuk a polgármester gyengeségét, amit a lemondása körül keletkezett botránnyos heccokkal szemben tanusított és készséggel ösmerjük el dr. Reichard Salamon legutóbbi lépésének, helyes, korrekt voltát.

Mi sohasem kerestük a zava-

rokat, mindig a békés, nyugodt munkálkodást hirdettük, nem akarunk tehát most sem semmitéle dissonanciát dobni a jövő esetleges békés fejleményei elé. A város boldogulása, fejlődése az egyedüli célunk és ezért csak hálánként és elösmerésünket fejezhetjük ki dr. Reichard Salamonnak, amiért lehetővé tette, hogy az allandó kormányzat ideje bekövetkezhekk és egy véglegesen megválasztott polgármester vezetése alatt megindulhasson a város a biztos fejlődés, boldogulás utján.

Mi Reichard Salamont egyénileg mindig korrekt, becsületes embernek hittük és örülünk, hogy véleményünkben legutóbbi lépésével csak megerősített minket. Mert habár kissé későn határozta is el magát e döntő lépésre, de még mindig idejekorán ahhoz, hogy a várost megmenthessük a végső zülléstől. Es reméljük, hogy a képviselőtestület is így gondolkodik és ahelyet hogy a lemondáson rágódna minden igyekezetével azon lesz, hogy a várost a mai züllött állapotából kiragadják.

Legelső sorban kötelessége tehát a képviselőtestületnek, hogy megtegyék polgármester személyében állapodjék meg, akinek becsületességéről, erélyéről, igazságosáról meg van győződve. Mert az ideiglenes állapotnak véget kell vetni. Az ideiglenes kormányzás nem viheti előbbre a város érdekeit, hanem csak — amint azt a multak bezonyították — arra alkalmas, hogy fokról fokra alásúlyosza a már ugys végső-kig züllött adminisztrációt és lehetlenné tegyen minden fejlődést

mond — hogy ez az ünneplés nem a politikuskak szót, mert hisz politikával nem foglalkozott, de szót annak a hazafias gondolkodásnak, melynek nem egyszer tanujelét adta eddigi működése során. — Örömmel jelenti ki, hogy gondolkozása ma sem változott és mostani magas állásában sem fog letérni arról az útról, melyet követett s hiú katonája kíván maradni ezután is a történelmi lazaság apraján álló pártnak.

A tanintézetek vezetői.

Még bent volt a püspöknél a függetlenség kör küldöttsége, mikor már megérkeztek Beregszászy István kir. tanácsos, tanfelügyelő vezetésével a tanfelügyelőség tisztikara és a helybeli tanintézetek vezetői, hogy üdvözlésükkel a püspök elé járulhassanak. Beregszászy István szép ügyes beszéddel köszöntötte Fejes Istvánt és rámutatott arra a fíradhatatlan, nemese buzgó munkásságra, mellyel Fejes István a kultúra és a tanügy szolgálatába szegődött az élete árjait. Fejes István válaszában ösztinte s nemes lelkesültséggel köszönte meg a kultúra harcosainak üdvözlését és kifejtette a súlyát annak a korszakos munkának, mellyel minden tanító élete kapcsolódik bele az ország életébe s eljövendő históriájába.

Es ilyen hatalmas méretekben nyilvánul meg napról napra az ünneplés, melyek mindegyike egy-egy bizonyítéka annak a határtalan népszerűségnek, közszeretnek és köztisztelőnek, amellyel Fejes István hatalmas egyéniségét eddigi működése során is körülvezték és amelyek még nagyobb mértékben fognak bizonyára megnyilvánulni most, amikor magas állásában még tágabb tér kínálkozik a nagyrétkü munkálkodásra.

SZÍNHÁZ.

A színházi estékről.

Egybevont bírálat az eddigi előadásokról.

Most már végre megismerhetjük nemcsak az egész operett-személyzetet, hanem a kalmunk volt tapasztalatokat szerezni a drámai és vígjátéki együttes képességeiről is. És amely szíves készséggel ösmertük el az operett ensemble megfelelő voltát ép oly őszinteséggel kell kijelentelnünk, hogy a drámai és vígjátéki szereplők között alig akad egy-kettő, akik művészi nivón állanak. Távoli áll tőlünk minden ledorongolási vágy, nem abban látjuk mi a színházi kritikus hivatását, hogy csak kellemetlenségeket írjon és folytor-folyvást a hibákat kutassa. De bármily jóakarattal vagyunk is a társulat iránt, kénytelenek vagyunk konstatálni már a tárgyilagos igazság kedvéért is, hogy a drámai és vígjátéki szereplők legnagyobb részben messze elmaradnak a legutóbb itt játszott társulat tagjai mögött és aligha fogják megütni azt a mértéket is, amelyet a város közönsége jogosan meg kívánhat. Arról a mértékről beszélni sem kívánunk, amelyet Ujhely tulajdonos nagygényű közönsége meg kívánni szokott.

Markovics Margit drámai hősnő ügyes, kellő színpadi rutinnal rendelkező színésznő, aki megközelíti sokban azt a mértéket, amelyet művészeinek nevezhetünk. Amde játékában nagyon sok a túlzott szenvedély és nem leljük meg benne azt a természetességet, mely minden jobb színésznőnél elsőorban nyilvánul meg. Nincs játékában semmi egyéni Minden mozdulatán, minden mondatán meglátjuk, hogy csak kópiaja valamelyik nagyobb művésznő alakításának. Amde mindezek olyan hibák, melyek talán csak egyes sze-

repeknél lehetők fel és hisszük, hogy további szereplése során még művészi becsüt is láthatunk tőle. — Lenkely István, a társulat naivját is csak most ismerhettük meg a neki megfelelő szerepekben. És most sem mondatunk róla egyebet, mint amit első fellépte alkalmából mondtunk, hogy végtelenül bájos fiatal leányka, aki fiatalságában rejőle egyéni bájával hat a publikumra.

A férfiak közül eddig csak Szóts András bizonyult megfelelőnek. Intelligens színész, aki szabadon mozog a színpadon és kerüli minden mesterkélt hatást. Ernyey János, a hősszerelmes azonban nem felel meg az igényeinknek. Szerepeit nem tudja és játékbeli képességei finomabb karakterű szalon-szerepekre egyáltalán nem predesztináltak. Meglátjuk ugyan játékán az igyekvés, de ez nem elegendő ahhoz, hogy fogyatékos képességeit leküzdje.

Az operett-személyzet ismét tanujelét adta kiváló képességeinek, sőt a „Traviata” opera előadásával határozott bizonyosságot tettek arról, hogy művészi értékűt is képesek produkálni. Verdi hatalmas zenei alkotását meglepően szép előadás keretében juttatták érvényre. És ezért a főérdem Solti Vilámé, a társulat kiváló coloratur énekesnőjé. Ő volt az előadás lelke és gyönyörű, különösen a felső regiszterekben finoman tisztá csengésű hangja kitűnően érvényesült az előadás folyamán. Valósággal magával ragadta a közönséget énekeivel. Különösen az első felvonásban tetszett a Solti Ernővel előadott duettje. Enekudása, zenei képzettsége azonban leginkább a harmadik felvonásban jutott kellőleg érvényre, amikor énekeivel egyben érzelmeinek is kifejezést kellett adni. Solti Ernő szintén szépen énekel, kellemes, lágy tenorja kitűnően érvényesült az előadás folyamán. Játéka azonban egyszerűen élvezhetetlen. Hat ócsor rendező ebben a színházban, aki kissé foglalkozna vele és igyekezne lefaragni valamit abból az esetségségből, amellyel ugyszólván minden az énekeivel elért hatást is leromból? — Székely Gyula, a társulat baritonistája kiváló erőnek bizonyult. Erős, hatalmas baritonja szépen érvényesült az előadás folyamán és emellett még színjátszó képességéről is tanúságot tett. A közönség szíves szeretettel fogadta és ölsmerésének nem egyszer zajos tapokban adott kifejezést.

Es ha még megemlítjük, hogy a zenekar is, az énekkar is kitűnően érvényesült az előadás folyamán, azt hisszük elmondhatunk mindent, a mivel az eddigiek eredményéről beszámolhatunk és mi örülnénk a legjobban, ha legközelebb több jót irhatnánk a társulatról.

Liar.

HIREK.

— Fejes Istvánt meghívták. Mint már régebben megírtuk, im bekövetkezett. A miskolci ref. egyháztanács szombaton délután ülést tartott Ricz György dr. főgondnok és Tüdös István dr. esperes elnökelete alatt. Az egyháztanács egyhangúlag elhatározta, hogy a Kun Bertalan elhunytával megüresedett lelkészi állásra Fejes István sátoraljai helyi lelkész, ref. püspököt hívja meg. A gyűlés határozatáról Tüdös István dr. esperes hivatásos átiratban értesíti Fejes István püspököt, akinek beiktató ünnepségére, d. c. 11-én Vay Elemér báró főispán, Ricz György dr. főgondnok, Tüdös István dr. esperes és Szentpáli István dr. polgármester vezetésével népes küldöttség azután tisztelni fog az új püspöknel és szóbelileg is igyekezzni fog odahatni, hogy Fejes István püspök elfogadja a neki ajánlott miskolci lelkészi állást. De — értesülésünk szerint — hiabaváto minden erőlködése a miskolciaknak. Fejes István püspök Ujhelyben fog maradni.

— Tanítógyűlés. A „Zemplénmezei Altalános Tanítóegyesület” 1910 december 13-án, Sátoraljai helyben, az állami polgári leányiskolában Hódossy Béla elnökelete alatt választmányi közgyűlést tart. A választmányi gyűlés d. e. 8 órakor, a közgyűlés d. e. 9 órakor kezdődik.

— Gazdasági egyesületi közgyűlés. A Zemplén vármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 9-én d. e. 10 és fél órakor a vármegyei háza tanteremében tartja meg öszi közgyűlését a következő tárgysorozattal. 1. Elhalálkozás folytán megüresedett 2 igazgató választmányi tagsági hely betöltése, 2. Az egyesületi számvizsgáló bizottság tagjainak megválasztása, 3. A jövő évi költség előirányzat tárgyalása és jóváhagyása, 4. A jövő évi munkaterv megállapítása, 5. Egyéb, a választmány által előterjesztett ügyek és netáni indítványok. A közgyűlést megelőzőleg igazgató választmányi ülést fog tartani.

— Jótékony egyesületek működése. A Schweizer Ignacné elnöksége és Alexander Vilmos társelnöksége alatt álló „Maltsch Anonim” gyermekfelhalász egyesület legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy szegény iskolás gyermekek közt ez idén 23 öltönyt, 11 téli kabátot és 30 pár eszimat fog kiosztani. Ez ülés köszönetet mondott Lefkovics Miskáné és Princze Edéné uróknak az egyesület javára eszközölt gyűjtéseikért és tavratblani etták árusításáért, amivel az egyesület pénztárára nagyban gyarapították; Gardos Móráné, Löw Mihályné és Kotter Márkusné uróknak, mert ruhameiket bocsátották az egyesület rendelkezésére, Blumenfeld Jenő urnak több pár trikóért, több méter flanelért, Farkas Viktor urnak 10 sapkáért. Felvett a választmány 19 új tagot és részvételné jegyzőkönyvileg adott kifejezést az egyesület alapítása óta mindig buzgó tagja, Hirsch Albertné korai elhunytá föött. Az egyesület tisztelttel kéri a jó szívu közönséget, hogy a szegény gyermekek ügyét fekarolni sziveskedjék. Gyűjtőüvet, esetleg az üzlethelyiségben elhelyezendő perselyt szívesen bocsát bárkinek rendelkezésére az elnökség. A Lipsch Adolfné elnöksége alatt álló „Beneth Zion” izr. négyesület, melynek módosított alapszabályait a belügyminiszterium legutóbb hagyta jóvá, e hó 25-én jótékony öszi chanuka estét tart, melyet az elnökség a tagoknak és az érdeklődő közönségnek már most szíves figyelembe ajánl.

— Ióteknycélú társasvacsora. Az „Első Satora jai helyi izr. Betegseggyógyzó Egylet” pénztára javára f. hó 18-án a „Magyar Király” szálloda nagytermében jótékony célú közvacsorát rendez. Az egylet évente 50—60 szegény családot gyógykezelte és a betegekkel pénzzel is támogatja. Kötelezettségének azonban csakis a közönség pártfogásával tud megfelelni. Az elnökség ez uton is felkéri az egylet tagjait és jóakaróit, hogy a rendezendő közvacsorán minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek.

— Hitközségi névjegyzék. A satoraljai helyi statusquo izr. anyahitközség előjárósága közudomásul adja, hogy a folyó december hóban esedékes képviselőválasztás előkészítéséhez a hitközség szavazatképes központi tagjainak névsorát az alapszabályok 15. §-a értelmében megállapította. Ezen névsor dec. 6-tól bezárólag dec. 13-áig a hitk. irodában közszemlére tételtett. Az alapszabály 16. §-ában megengedett felzsolamlások ugyanott és ugyanezen határidőig nyujtandók be. Elkésztet felzsolamlás figyelembe vehető nem lesz. Tájékoztul szolgálhat, hogy az előjáróság mindazokat, kik az 1910. évre közvetlen hitk. adóval megróva vannak, a lajstromba felvette.

— A rendőrség novemberében. A rendőrség novemberi működésének eredményéről most készítette el je-

lentését a rendőrkapitány, melyet az alábbiakban ösmertettünk: A személyes vagyonzbiztonság az elmúlt hónapban általában véve kielégítő volt. Lopás büntette 5, lopás vétsége 17, egyéb büntett vagy vétség 13 esetben fordult elő, illetőleg ennyszer foganatosítottat nyomozás. Baleset bejelentés 15 történt nagyobbára jelentéktelen sérülésekről. Tüzeset nem fordult elő. A kihágási iktatóba beérkezett 103 ügydarab. Kiutasított, tiltakított és eltoloncoltatott 34 a közbiztonságra veszélyes idegen illetőségű egyén. Amerikába kivándorolt 2, visszatért 3 egyén. Az elmúlt hónapban beérkezett öszesen 1050 ügydarab, melyek 33 kivételével feloldoztattak.

Előfizetőinkhez!

Felkérjük lapunk tisztelt előfizetőit, hogy a november hó végén lejárt előfizetési díjat lehetőleg postafordultalval küldjék be, nehogy a lap további küldésében akadály legyen.

SPORT.

A kerületi bajnokság.

Három csapat küzdelme.

3. Sac. az ötödik helyen áll.

A felsőmagyarországi kerületi futballbajnokságról folytatott küzdelem öszi fordulója már bejeződött s így már módunkban van a forduló eredményét megállapítani. Felülkeredünk ugyan nem tudott egyik csapat sem s így csak a tavaszi forduló van hivatalba eldönteni, melyik érdemi meg a bajnok címet.

Elsőszor biztossnak látszott, hogy KAC. lesz az első, de egyik szerencsétlen mérkőzése váratlanul változtatott a helyzeten, úgy hogy most három csapat áll az első helyen egyenlő pontszámmal.

A KAC. az egyik. Négyeszer győzött es csak az ETVE-től szenvedett vereséget, egyszer pedig eldöntetlenül mérkőzött Pontjainak száma tehát kilenc.

Ugyancsak kilenc pontja van az ETVE-nek. Ez szintén négyeszer győzött, vereséget a SAC-től szenvedett és egyszer mérkőzött eldöntetlenül.

Kilenc pontja van a Miskolci SE-nek is. Ez csak háromszor győzött. Vereséget ugyan nem szenvedett, de van három eldöntlen mérkőzése.

Negyedik helyen a DTE. áll. Három csapatot győzött le és két mérkőzést vesztett el. Eldöntetlenül egyszer mérkőzött. Pontszáma tehát hét.

Ötödik a SAC. Háromszor győzött és háromszor vesztett. Hat pontja van.

Hatodik helyen áll a KMTE. Csak e y mérkőzést nyert meg és ötöt vesztett el. Két pontja van.

Utolsó a Mateóci SE, amely minden mérkőzését elvesztette s így természetesen egy pontja sincs.

A Sac. tehát, amely a múlt évben oly gyönyörű szép eredménnyel szerepelt, most lekerült az ötödik helyre. Futball csapatunknak ez a visszafelé haladása újabb jele annak a rendszertelen és minden szakavatottságot nélkülöz vezetőnek, mely — mióta Boronkay László megvált a titkári állástól — a Sac. egész működését megbénította.

A tavaszi forduló azonban — azt hisszük — már szebb eredménnyel fog végződni, mert a sportclub választmánya is belátta a vezetés helytelen voltát, a futball-ügyek intézését magára a futballszakosztályra bízta és így avatott, hozzáértő kezek fogják ezental a mérkőzéseket intézni.

A szerkesztésért felelős:
A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadótulajdonos:
LANDESMANN MIKSA

392/4 - 1910 vgh. sz.

Árverési hirdmény.

Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sátoraljaujhelyi kir. törvényszéknek 1910. évi 16439. V. és a miskolci kir. árásbíróság 910. Sp. V. 99/3. számú végzése következtében dr. Gáspár Sándor saujhelyi ügyvéd által képviselt, Blum Géza dr. Lichtenstein Izidor végrehajtatók javára 1101 K. és 2 K. 40 f. s jár. erejéig 1910 évi október hó 20-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 840 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: házibutorok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a királyhelmezi kir. járásbíróság 1910. évi V. 392/4. számú végzése folytán 1191 és kor. 40 f. tőkekövetelés, ennek 1910. évi szept. hó 22. napjától járó 8% kamatai, és eddig összesen 104 K. 70 f. és kor. 40 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Királyhelmezen (Fő-utcán) leendő megtartására 1910. évi december hó 14 ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzték és ilhöz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fogják adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltattak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Királyhelme, 1910. évi nov. hó 15. napján.

Almássy Rezső
kir. bír. végrehajtó.

3167/910 v. h. sz.

Árverési hirdmény.

A sátoraljaujhelyi kir. járásbíróság 910. V. 1106/4 sz. kiküldött végzése folytán Schwarzer Andor 55 kor. 80 fill. követelésének és jár. behajtása végett 1910. évi dec. hó 17-én d. e. 11 órakor saujhelyben Erzsébet királyne-utca 8. sz. al. a v. h. sz. sz. sz. lakásán esetleg újabb lakásán elárverezem azon 744 koronára becsült ingókat, melyeket a saujhelyi kir. bíróság 910. Sp. III. 427/3 sz. végrehajtást rendelő végzése folytán a 910 V. 406/3 számú v. h. jk. vben felülfoglaltam s melyek a 910. V. 605/2 sz. alapfoglalási jk. vben 1-34 t. a. vannak összeírva, u. m. házi butorokat stb.

Saujhely, 1910. évi dec. 2-án.
Rosner Imre bír. v. h. j. t. t.

LEGUJABB.

Felhívom a figyelmét a mélyen tisztelt nagyérdemű közönségnek Kazinczy utca 6. szám alatt a Polgári takarékpénztár épületében levő teljesen újonnan berendezett

fényképészeti és festészeti műtermemre.

A modern kor legtökéletesebb eszközeinek beszerzésével rendkívüli olcsó áron vagyok képes a legszebb kivitelű képeket előállítani, mellyel a legkényesebb ízlést is kielégítem.

Kérem áraitól és képeim finomságáról személyes meggyőződést szerezni.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri,

Kiváló tisztelettel.

VASUTICS J.
fényképész.

SALGÓTARJANI
Kőszénbánya Részvénytársulat

széntermékei (szobafűtésre és ipari célokra)

KLAR és NEUMAN cégnél

Sátoraljaujhely

rendelhetők meg. Ugyanott legjobb minőségű apró és durva szemű kétszer mosott kovács szén és kokszt valamint porosz briket kapható.

Superfosfát-műtrágya.

Káli-só

Pékműhely

Varannón. Csemernyén előnyös feltételekkel bérbé adó.

Bővebbet:

Landesman Salamonnál
Csemernye.

Eladó házak

Az Andrásy-utca 61. szám és Külső Kossuth-utca 75/21. számú házak szabad kézből azonnal eladók.

Bővebbet a **Háber örökösök-nél**, „Vályi kert”.

TÖRLEY
TALISMAN
CASINO RESERVE

Szobrác

Takarékpénztári részvények, névérték áron alul is eladandók. Levelek „Részvények” jellegére Braun Edward hirdetőjébe, Budapest, Révay-utca I. sz. alá küldendők.

HA ÖN

nem tud enni, ha rossz szul érzi magát, biztos segítséget hoz az orvosilag kipróbált

KAISER-féle gyomor
Födormenta-Karamellák

Jó étvágyat kap, a gyomorra izmát helyre jön és megerősödik. Frissítő és élesztő hatása által

nélkülözhetetlen utazásoknál.

Csomagja 20 és 40 fillér

Kapható: **Widder és Reichard** gyógyszerárban s **Hrabéczy Kálmán** drogeriájában.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.**SCHÖN SANDOR ÉS BARNÁ D. CZÉG**

Sátoraljaujhelyi divatáruháza

összes raktáron levő áruit az üzlet végleges felosztása folytán

feltűnő olcsó árban kiárúsítja.

Ezért mindenki helyesen és okosan cselekszik, ha e kiváló alkalmat felhasználva, szükségletét ezen cégnél szerzi be.

Raktáron vannak: női és férfi ruhakelmék, vásznak, női és férfi fehérneműk, menyasszonyi kelengyék, szőnyegek és függönyök nagy választékban.

Feltűnően olcsó árak.